

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Jarosław Matras

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **A.L., G.L., A.L., K.L.**

oskarżonych o czyny z art. 190 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 16 lipca 2025 r.

skargi prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 14 lutego 2025 r., sygn. akt V Ka 576/24,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Ciechanowie

z dnia 17 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 806/21

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Płocku do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Jarosław Matras

Jerzy Grubba

Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2024 r., sygn. akt II K 806/21, Sąd Rejonowy w Ciechanowie uznał A.L., G.L., A.L., K.L. za winnych zarzucanych im czynów,

skazując A.L. za czyny z art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., z art. 190 § 1 k.k., z art. 216 § 1 k.k., z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. na karę łączną roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 3 lat, G.L. za czyny z art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., z art. 190 § 1 k.k., z art. 216 § 1 k.k., z art. 157 § 1 k.k., z art. 278a § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. – na karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności, A.L. za czyn z art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. – na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 2 lata, K.L. – za czyny z art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k., z art. 190 § 1 k.k., z art. 190 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., z art. 216 § 1 k.k., art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. – na karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto, zasądził od oskarżonych nawiazki i obowiązek naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonych oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości na okres 7 dni.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych i pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, Sąd Okręgowy w Płocku, wyrokiem z dnia 14 lutego 2025 r, sygn. akt V Ka 576/24, uchylił zaskarżony wyrok w całości co do wszystkich oskarżonych i sprawę A.L., G.L., A.L., K.L. przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ciechanowie.

Skargę od wyroku Sądu odwoławczego, w całości, na niekorzyść oskarżonych, wniósł Prokurator Rejonowy w Ciechanowie, zarzucając:

„rażącą obrazę prawa procesowego mającego wpływ na treść orzeczenia polegającego na błędnym uznaniu, że w sprawie zachodzą okoliczności przewidziane w art. 7 kpk, 410 kpk, 424 § 1 pkt 1 kpk skutkujące koniecznością przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, przy jednoczesnym braku wykorzystania w sprawie instytucji przewidzianej w art. 449a kodeksu postępowania karnego w sytuacji gdy:

- sąd II instancji w pierwszym zdaniu uzasadnienia wskazuje na braki pisemnych motywów zaskarżonego wyroku I instancji, zaś w dalszej części swojego uzasadnienia odwołując się do tych braków wskazuje na niemożność

poczynienia odpowiednich ustaleń w zakresie motywów, jakimi kierował się sąd I instancji w zakresie podejmowanej decyzji,

- wskazane przez Sąd Odwoławczy dowody w postaci przesłuchania czterech świadków, których przesłuchania uznał za konieczne mógł przeprowadzić Sąd Odwoławczy w toku rozprawy i nie skutkuje to koniecznością ponownego przeprowadzenia przewodu sądowego w całości”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu II instancji i przekazanie sprawy Sądowi Odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej przychylił się do skargi prokuratora.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora okazała się zasadna, co spowodowało konieczność uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Płocku i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego nie potwierdziła bowiem, aby podstawą wydania orzeczenia kasatoryjnego była którakolwiek z podstaw wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k., w tym powołana jako podstawa zaskarżonego rozstrzygnięcia konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Sąd Najwyższy orzekający w niniejszym składzie opowiada się za ścisłą wykładnią podstawy uchylenia orzeczenia, jaką jest "konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości".

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19 (OSNK 2019, z. 6, poz. 31), stwierdzono, że „konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji”.

Sąd odwoławczy w tej sprawie nie wykazał jednak wystąpienia tak wskazanej podstawy do wydania wyroku uchylającego i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania. Z uzasadnienia orzeczenia Sądu II instancji wynika w istocie, że dostrzegł on nieprawidłowości w ustaleniach stanu faktycznego sprawy, w ocenie dowodów, przy których zauważył niewyjaśnione sprzeczności, a wreszcie także potrzebę przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego poprzez ponowne przesłuchanie niektórych pokrzywdzonych i świadków. Nie zakwestionował jednak wyników postępowania dowodowego w całości. Wytyczne Sądu odwoławczego, pomimo formalnego wskazania na potrzebę ponowienia przewodu sądowego w całości, koncentrują się w istocie na ponownym przeprowadzeniu i ocenie części dowodów. Tak wskazany zakres czynności dowodowych nie wypełnia przesłanki ponownego przeprowadzenia przewodu w całości w rozumieniu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.

Podkreślenia przy tym wymaga, że wbrew odmiennemu twierdzeniu Sądu odwoławczego Sąd II instancji może co do zasady czynić nowe ustalenia faktyczne, w tym również co do zamiaru sprawcy, bądź dokonywać ich poprawy, w granicach wniesionych w sprawie środków odwoławczych. Sąd I instancji, po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, byłby przecież także ograniczony zakresem złożonych apelacji, czego Sąd odwoławczy jest świadomy, wskazując wielokrotnie na potrzebę zachowania gwarancji z art. 443 k.p.k. Sąd odwoławczy ma również prawo w określonych granicach zmienić ocenę przeprowadzonych w sprawie dowodów, jeśli została dokonana z przekroczeniem art. 7 k.p.k., przeprowadzić w sprawie nowe dowody, zmodyfikować opisy czynów bądź zmienić ich kwalifikację prawną. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji zawiera zresztą obszerną, własną analizę dowodów i zakresu odpowiedzialności karnoprawnej oskarżonych. Nie ma potrzeby przerzucania dokonania ponownej oceny tych zagadnień na Sąd I instancji.

W obowiązującym modelu postępowania apelacyjnego Sąd odwoławczy ma obowiązek reformatoryjnego orzekania, a nie jedynie kontrolowania trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia. Odmienna ocena dowodów i ustaleń faktycznych, ani potrzeba uzupełnienia postępowania dowodowego, nie wypełniają na gruncie niniejszej sprawy przesłanki konieczności przeprowadzenia przewodu na nowo w

całości. Zakres wskazanych w uzasadnieniu koniecznych czynności dowodowych mieści się w zakresie obowiązków kontrolnych sądu apelacyjnego. Nic nie stało więc na przeszkodzie ich przeprowadzeniu oraz wydaniu ew. wyroku reformatoryjnego. Na marginesie wskazać również należy, że ewentualne problemy Sądu odwoławczego z odczytaniem motywów rozstrzygnięcia Sądu I instancji, na które wskazywał kilkakrotnie w treści swojego uzasadnienia, mogły, jak trafnie wskazał prokurator w skardze, skutkować ew. skorzystaniem z instytucji, o której mowa w art. 449a k.p.k.

Biorąc zatem pod uwagę merytoryczny charakter postępowania odwoławczego i wynikające z tego obowiązki Sądu II instancji, Sąd Okręgowy zobowiązany był wskazać w uzasadnieniu swojego wyroku wytyczne samodzielnie zrealizować bądź ew. najpierw zwrócić się o uzupełnienie uzasadnienia przez Sąd I instancji.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku.

Jarosław Matras Jerzy Grubba Paweł Wiliński

[WB]

[a.ł]